

KÖLTSÉGVETÉSI JELENTÉS

2024
DECEMBER

*„Hasznos orvoslással gondoskodni óhajtván a köz hasznáról ...
és az ország jó állapotáról ...”*

Károly Róbert okleveléből – 1318. február

KÖLTSÉGVETÉSI JELENTÉS

A 2025. évi költségvetési törvényjavaslat
elemzése

2024

DECEMBER

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1013 Budapest, Krisztina körút 55.

www.mnb.hu

ISSN 2732-0006 (nyomtatott)

ISSN 2732-0014 (on-line)

A Magyar Nemzeti Bank a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvényben meghatározott alapvető feladatai, különösen a monetáris politika meghatározásával és megvalósításával kapcsolatos feladata ellátásának támogatására elemzi a költségvetési hiány és adósság alakulását, figyelemmel kíséri az államháztartás finanszírozását, elemzi a finanszírozásnak a monetáris folyamatokra, a pénzpiacok alakulására, a likviditásra gyakorolt hatását és kutatásokat folytat fiskális politikai kérdésekben.

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény értelmében az MNB elnöke a Költségvetési Tanács (KT) tagja, így az MNB-ben rendelkezésre álló szakmai tudás és felhalmozott információ közvetetten támogathatja a KT munkáját. Az MNB a KT Stabilitási törvényben meghatározott feladataihoz háttérelemzéseket készít, amelyeket a KT rendelkezésére bocsát.

Az elemzés Baksay Gergely, Közgazdasági és költségvetési elemzésekért és statisztikáért felelős ügyvezető igazgató általános irányítása alatt készült. A jelentés elkészítésében a Költségvetési elemzések igazgatóság munkatársai vettek részt, a Közgazdasági előrejelzés és elemzés igazgatóság munkatársainak közreműködésével. A publikációt Matolcsy György elnök hagyta jóvá.

Az elemzés elkészítésekor a 2024. november 21-ig rendelkezésünkre álló információkat vettük figyelembe.

Tartalom

1. Összefoglaló	7
2. Az államháztartási egyenleg	9
3. Az államadósság várható alakulása	11
4. A törvényjavaslat alapjául szolgáló makrogazdasági feltételezések értékelése	13
5. A költségvetési törvényjavaslat részletes értékelése	15
5.1. Elsődleges bevételek	15
5.2. Elsődleges kiadások	22
5.3. Kamategyenleg	28
6. A törvényjavaslat jogszabályi megfelelése	29

1. Összefoglaló

Elemzésünk tárgya az Országgyűlésnek 2024. november 11-én benyújtott, Magyarország 2025. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat, amelyet az MNB költségvetési előrejelzésének tükrében értékelünk. Az elemzés során a rendelkezésünkre álló információk alapján saját prognózist készítettünk a 2025. évi költségvetési egyenlegre, illetve államadósságra, és ezt hasonlítjuk össze a törvényjavaslatban foglalt előirányzatokkal.

A törvényjavaslat szerint a GDP-arányos adóssággráta 0,6 százalékpontos csökkenése várható 2025-ben, amely alapján teljesül az Alaptörvény Költségvetési Tanács által elsődlegesen vizsgált államadósság-szabálya. A Költségvetési Tanács a költségvetési törvény zárószavazása előtt elsődlegesen az Alaptörvény államadósság-csökkenést előíró szabályának való megfelelést vizsgálja. Az Alaptörvény és a Stabilitási törvény az adóssággráta legalább 0,1 százalékpontos csökkenését írja elő, ami a törvényjavaslat alapján teljesül. Az államháztartás GDP-arányos bruttó adóssága a 2023. év végi 73,4 százalékról a javaslat szerint 2024-ben 73,2 százalékra mérséklődik, majd 2025 végére 72,6 százalékra csökken. Előrejelzésünk a törvényjavaslatban szereplőnél kissé nagyobb, 0,8 százalékpontos adósságcsökkenéssel számol 2025-ben. A 2024. évi adóssággráta magasabb lehet a törvényjavaslatban jelzettnél, ami az adósságmutató jövő évi csökkenését önmagában nem befolyásolja, de magasabb adósság pályát eredményezhet.

A törvényjavaslat alapján 2025-ben az eredményszemléletű költségvetési hiánycél a GDP 3,7 százaléka, ami a GDP 3,4-4,2 százaléka közötti deficitet tartalmazó előrejelzésünk szerint teljesülhet. A hiánycél megegyezik az Európai Uniónak újonnan benyújtott nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervben szereplő pályával. A törvényjavaslatban jövő évre várt deficit a 2024-re tervezett 4,5 százalékos hiányhoz képest 0,8 százalékpontos mérséklődést tartalmaz. Az államháztartási hiány csökkenését támogatja a kamatkiadások mérséklődése, elsősorban az inflációkövető állampapírok átárazódásának köszönhetően, valamint a deficit csökkenéséhez a közelmúltban bejelentett adóintézkedések is hozzájárulnak.

Az ősze bejelentett új, bevételnövelő adóintézkedések a GDP 0,4 százalékanak megfelelő hiánycsökkentést jelentenek. Új intézkedés a dohánytermékek jövedéki adójának egyszeri 8 százalékos, a cégautóadó egyszeri 20 százalékos emelése, valamint inflációkövető adóemelések bevezetése a gépjárműadóra, az átirási illetékre és a jövedéki adóra (üzemanyag és alkohol) vonatkozóan, illetve 2026-tól már a regisztrációs adó, a cégautóadó és a dohányra kivetett jövedéki adó esetében is. További új intézkedés a bányajáradék kulcsainak átalakítása, valamint újdonság, hogy a globális minimumadó előleg formájában már a 2025-ös évet is érinti. Módosul a kiskereskedelmi adó, fennmarad a szén-dioxid kvóta adó, a reklámadó felfüggesztése jövőre is érvényben marad, illetve bevezetésre kerül a légiközlekedési környezetterhelési adó. Az októberben bejelentett 21 pontos Új Gazdaságpolitikai Akcióterv programjai ugyanakkor növelhetik a hiányt: az akcióterv keretében a családi kedvezmény mértéke 2025 júliusától 50 százalékkal emelkedik, emellett megvalósulhat a Demján Sándor Program, a Vidéki Otthonfelújítás Program és a Munkáshitel Program.

A központi alrendszer pénzforgalmi hiányára vonatkozó előrejelzésünk kismértékben meghaladja a költségvetési törvényjavaslatban szereplő értéket. Prognózisunk alapján a központi alrendszer hiánya mintegy 170 milliárd forinttal meghaladhatja a törvényjavaslatban foglalt 4.123 milliárd forintos összeget. A konszolidált pénzforgalmi bevételek mintegy 530 milliárd forinttal, míg a kiadások hozzávetőleg 360 milliárd forinttal maradhatnak el az előirányzatoktól. A bevételek között az adó- és járulékbévételek hozzávetőleg 310 milliárd forinttal alakulhatnak alacsonyabban a tervezettnél, ezen belül is főként az áfabevételek visszafogottabb teljesülésére számítunk, az idei évre várható alacsonyabb bázis miatt. A kiadások esetében elsősorban a rezsitámogatásnál azonosítunk a törvényjavaslatban szereplőnél alacsonyabb kiadási összeget. Előrejelzésünk alapján az uniós bevételek és az európai uniós kiadások is elmaradhatnak az előirányzatoktól, nagyrészt a helyreállítási forrásokhoz kapcsolódó terveket övező bizonytalanság következtében.

A költségvetési törvényjavaslat makropályája szerint a GDP 2024-ben 0,8 százalékkal, míg 2025-ben 3,4 százalékkal emelkedhet. Az MNB várakozása szerint a GDP növekedés idén visszafogott marad, míg 2025-ben 2,7-3,7 százalékkal nőhet a hazai gazdasági teljesítmény. A költségvetési prognózissal összhangban rövidtávon főként a fokozatosan emelkedő háztartási fogyasztás támogatja a GDP bővülését. Majd 2025-től a külső kereslet javulásával a beruházási és az

exportteljesítmény is emelkedik. A költségvetési törvényjavaslat prognózisa 2025-re 3,2 százalékos inflációval számol, ami lényegében megfelel az MNB szeptemberi Inflációs jelentésében szereplő jövő évi prognózis 2,7-3,6 százalékos sávjának. Ugyanakkor az időközben beérkező adatok és információk jövő évi inflációra gyakorolt együttes hatását a decemberi Inflációs jelentés értékeli ki. A költségvetési törvényjavaslat és az MNB egyaránt a bruttó keresettömeg dinamikus bővülését prognosztizálja.

A GDP 3,7 százalékanak megfelelő költségvetési hiánycél önmagában nem felel meg a maastrichti 3 százalékos kritériumnak, illetve a Stabilitási törvény jelenleg hatályos, államháztartási hiányra vonatkozó szabályát sem teljesíti, ugyanakkor a törvényjavaslatban szereplő adósságcsökkenés mértéke összhangban van a vonatkozó adósságsszabályokkal. A 3,7 százalékra tervezett GDP-arányos hiány mértéke önmagában meghaladja a maastrichti küszöbértéket, azonban a deficit 2025. évi 0,8 százalékpontra tervezett csökkenése összhangban lehet az Európai Tanács jövőbeni ajánásaival, emellett a túlzottdeficit-eljárás alatt alkalmazandó legalább 0,5 százalékpontos éves csökkenést is teljesíti. A jelenleg hatályos Stabilitási törvény alapján a kormányzati szektor egyenlegét úgy kell meghatározni, hogy annak hiánya ne haladja meg a GDP 3 százalékát, ami jövőre várhatóan nem teljesülne, ugyanakkor az erre vonatkozó előírást a Magyarország 2025. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló törvényjavaslat várhatóan a költségvetési törvény hatályba lépése előtt módosítja. A törvényjavaslat szerint az államadósság-ráta 2025-ben 0,6 százalékponttal mérséklődik, ami megfelel az Alaptörvény és a Stabilitási törvény adósságsszabályának. Az európai adósságcsökkentési előírást, illetve az adósság-alapú túlzottdeficit-eljárást az idei évtől kezdve a korábbi egyhuszados szabály helyett a nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervben szereplő nettó kiadási pályához kötötték. A hazánk által benyújtott terv előretekintve az adósságráta fokozatos mérséklődését tartalmazza, ami összhangban van a tervben szereplő nettó kiadási pálya kialakításához szükséges ún. adósságbiztosíték által előírt évi 0,5 százalékpontos csökkenéssel.

2. Az államháztartási egyenleg

A 2025. évi költségvetési törvényjavaslat az államháztartás eredményszámla hiányát a GDP 3,7 százalékában határozza meg 2025-re, ami az idei 4,5 százalékos előirányzathoz képest 0,8 százalékpontos egyenlegjavulást jelent. Az eredményszámla deficit mérséklődését jelentősen támogatja a kamatkidadások csökkenése, ami elsősorban az inflációkövető állampapírok alacsonyabb kamatszintre történő átárazódásának köszönhető. Emellett a hiány csökkenéséhez az újonnan bejelentett adóintézkedések is hozzájárulnak. A kormányzati szektor hiánya nagyrészt a központi alrendszer pénzforgalmi hiányából adódik, míg az önkormányzatok egyenlege lényegében semleges lehet 2025-ben (1. táblázat). A pénzforgalmi és eredményszámla elszámolás közötti statisztikai korrekció az ESA-hiány érdemi csökkenését okozza a pénzforgalmi deficithez képest, főként a kamatkidadások, valamint az adójellegű bevételek elszámolásának eltérő módszertana következtében.

1. táblázat			
A kormányzati szektor 2025. évi ESA-egyenlege (a GDP százalékában)			
	Törvényjavaslat	MNB előrejelzés	Eltérés
1. Központi alrendszer egyenlege	-4,7	(-5,3) - (-4,5)	(-0,6) - 0,2
2. Önkormányzatok egyenlege	-0,1	0,0	0,1
3. Államháztartás pénzforgalmi egyenlege (1+2)	-4,8	(-5,3) - (-4,5)	(-0,5) - 0,3
4. GFS-ESA különbözet	1,1	1,1	0,0
5. Kormányzati szektor ESA-egyenlege (3+4)	-3,7	(-4,2) - (-3,4)	(-0,5) - 0,3
Megjegyzés: A táblázatban kerekítés miatt eltérések adódhatnak.			
Forrás: 2025. évi költségvetési törvényjavaslat, MNB előrejelzés			

A központi alrendszer pénzforgalmi hiánya a törvényjavaslat alapján 4.123 milliárd forint lehet. A központi költségvetési alrendszer hiánya az előrejelzésünk sávközepe alapján mintegy 170 milliárd forinttal nagyobb, mint a törvényjavaslatban várt deficit. A konszolidált bevételek hozzávetőleg 530 milliárd forinttal elmaradhatnak az előirányzatoktól, ami elsősorban az adó- és járulékbévételek 385 milliárd forinttal alacsonyabb teljesüléséhez köthető. Az adóbevételi kockázat főként a fogyasztási adóknál, ezen belül is elsősorban az áfánál, illetve ennél kisebb mértékben a gazdálkodó szervezetek befizetéseinél, és részben a munkát terhelő adóknál és járulékoknál jelentkezik. Az előirányzatoktól vett elmaradás azonban jelentősen kisebb lehet 2025-ben, mint az idei évben. A jövő évi makrogazdasági folyamatok érdemben befolyásolhatják az adó- és járulékbévételek alakulását, ami a bevételi prognózisunkra is jelentős hatást gyakorol. A konszolidált államháztartási kiadások több mint 360 milliárd forinttal lehetnek alacsonyabbak, mint a törvényjavaslat előirányzataiban. A törvényben szereplőnél alacsonyabb várható kiadási összeget főként a rezsitámogatások esetén azonosítunk a stabilizálódó világpiaci energiaárak miatt. Prognózisunk szerint mind az uniós bevételek, mind az európai uniós kiadások elmaradhatnak a költségvetési tervektől, elsősorban a helyreállítási forrásokhoz kapcsolódó terveket övező bizonytalanság miatt.

Az önkormányzati alrendszer pénzforgalmi egyenlege a GDP 0,1 százalékának megfelelő hiányt mutat a költségvetési törvényjavaslatban. Prognózisunk a költségvetési törvényjavaslatban foglalt tervszámhoz hasonló önkormányzati pénzforgalmi egyenleggel számol, várakozásunk szerint az alrendszer egyenlege közel semleges lehet 2025-ben.

Az eredményszámla és egyéb ESA korrekciókat tartalmazó ESA-híd a költségvetési törvényjavaslat szerint 937 milliárd forint hiánycsökkentő korrekciót tartalmaz 2025-re. A korábbi évekhez hasonlóan az adó- és adójellegű bevételek jövőre több mint 440 milliárd forinttal javítják a költségvetés eredményszámla egyenlegét. A kamatbevételekhez és kamatkidadásokhoz kapcsolódó elszámolások statisztikai korrekciója jövőre kiemelkedően nagy összegben, több mint 650 milliárd forinttal javíthatja a kormányzati szektor egyenlegét. Az inflációkövető állampapírok jelentős részére ugyanis eredményszámla-ban már 2024-ben elszámolásra került a 2023. évi infláció miatti magas kamatkidadás, így 2025-ben

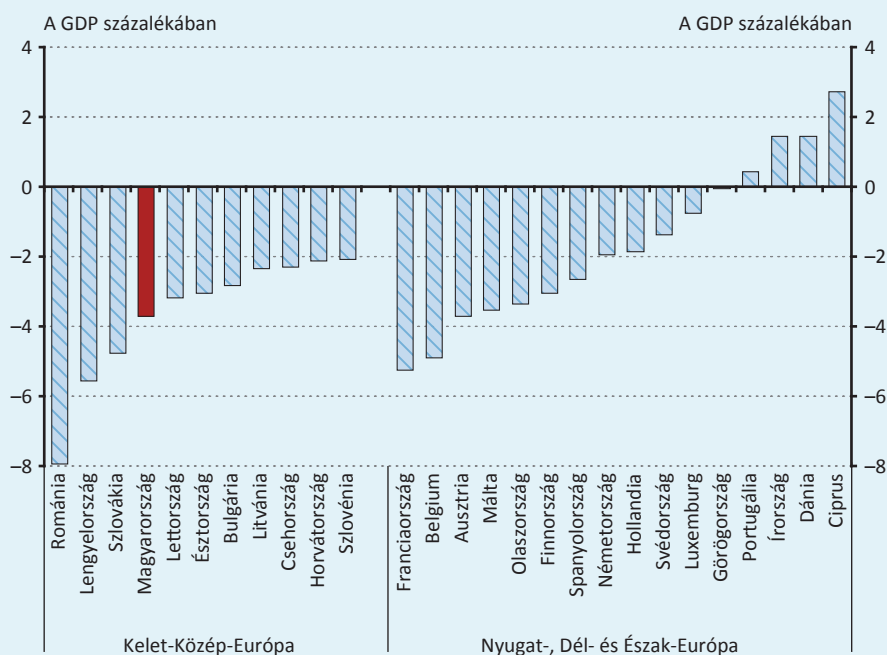
már alacsonyabb ESA-kamatfizetés várható, azonban pénzforgalomban még a magasabb, 2023. évi infláció alapján teljesülnek a kifizetések. A pénzügyi műveletek tranzakciói további 184 milliárd forinttal emelhetik az ESA korrekciókat. A magánnyugdíjpénztárak elszámolása miatti korrekció jövőre mintegy 44 milliárd forinttal javítja az ESA-egyenleget, míg az egyéb statisztikai korrekcióknál több mint 110 milliárd forint egyenlegjavítással számol a javaslat. A széndioxid-kvóták értékesítéséből várt 200 milliárd forintos bevétel nem ESA elszámolás szerinti bevétel, ezért a bevétel statisztikai korrekciója ekkora összeggel növeli az ESA-egyenleg hiányát.

2025-ben a központi költségvetési tartalékok kiadási főösszege 1.180 milliárd forint, azonban a szabad tartalékok összege rendkívül alacsony, 100 milliárd forint. A központi tartalékokon belül a legnagyobb összeget a Céltartalékok, illetve a Közfeladatot ellátó intézmények rezsikompenzációja jelentik, amelyeket lényegében előre meghatározott célokhoz rendeltek. A Rendkívüli kormányzati intézkedések tartaléka mindössze 100 milliárd forint keretösszegű, ami elmarad a jelenleg is hatályos szabálytól, amely a kiadási főösszeg arányában 0,5 százalékos (220 milliárd forint) értéket ír elő. Az erre vonatkozó előírást az Országgyűlésnek benyújtott T/10012. számú törvényjavaslat ugyanakkor várhatóan módosítja. A 2025. évi költségvetési törvényjavaslatból kikerült a Rezsivédelmi és Honvédelmi Alap.

A 2025. évi 3,7 százalékos GDP-arányos hazai hiánycél megfelel a kelet-közép-európai régió jövő évre várható átlagának, ugyanakkor meghaladja a 3 százalék alatti uniós átlagot (1. ábra).

1. ábra

A 2025. évi költségvetési egyenleg várható alakulása az EU-ban

Megjegyzés: A hazai adat a 2025. évi költségvetési törvényjavaslatban szereplő kormányzati célnak felel meg.

Forrás: Európai Bizottság, 2025. évi költségvetési törvényjavaslat

3. Az államadósság várható alakulása

A költségvetési törvényjavaslat alapján az államadósság-mutató 2025-ben a GDP 72,6 százalékára mérséklődik a javaslatban várt 73,2 százalékos 2024 végi szintről. A költségvetési törvényjavaslat szerint a GDP-arányos adósságráta 0,6 százalékpontos csökkenése várható 2025-ben.

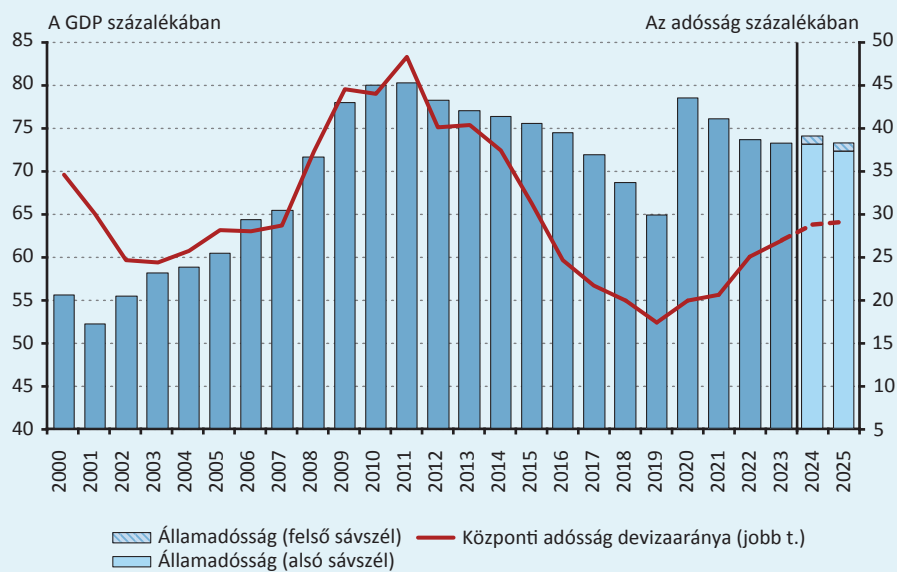
Előrejelzésünk szerint az államháztartás GDP-arányos bruttó adóssága 2025-ben 0,8 százalékponttal csökkenhet (2. táblázat), melyhez az államháztartási hiány mérséklődése és a gazdasági növekedés is hozzájárul. Az MNB GDP-arányos bruttó államadósság-rátára vonatkozó előrejelzése a költségvetési törvényjavaslatban szereplőnél kissé nagyobb adósságcsökkenéssel számol 2025-ben a magasabb nominális GDP-növekedési várakozás következtében, amit részben ellensúlyoz a pénzforgalmi hiányra vonatkozó szintén kissé magasabb MNB-előrejelzés. Az adósságráta 2024-es csökkenését ugyanakkor kockázatok övezik az előirányoztnál magasabb pénzforgalmi hiány, a reálgazdasági növekedés kedvezőtlenebb alakulása, a devizaadósság ártértékelődése és a központon kívüli adósság szintjét övező bizonytalanságok miatt. A ráta 2024. évi mérséklődését övező kockázatok a jövő évi csökkenést önmagában nem befolyásolják, azonban magasabb adósságpályát eredményezhetnek.

2. táblázat Az államadósság alakulása (a GDP százalékában)		
	Törvényjavaslat	MNB
1. 2024. évi induló államadósság	73,2	73,2 - 74,2
2. Központi költségvetés 2025. évi pénzforgalmi hiánya	4,7	4,5 - 5,3
3. Egyéb hatás	-0,1	-0,1
4. 2025. évi várható államadósság	72,6	72,4 - 73,4
5. GDP-arányos államadósság 2025. évi változása (4-1)	-0,6	-0,8
Megjegyzés: Az MNB és a költségvetési törvényjavaslat eltérő nominális GDP-vel számol. A részadatok összegei a kerekítés miatt eltérhetnek az aggregált értékektől.		
Forrás: 2025. évi költségvetési törvényjavaslat, MNB előrejelzés		

A központi költségvetés adósságán belül a devizaarány 2023 végére az emelkedő devizakötvény-kibocsátások következtében 26,9 százalékra emelkedett, és előrejelzésünk szerint ez az arány tovább nőhet, de az adósságkezelő céljával összhangban a 30 százalékos érték alatt maradhat (2. ábra). A törvényjavaslat az idei és a jövő évre is pozitív nettó devizakibocsátással számol, aminek eredményeképpen mindkét évben egyaránt 29 százalék fölött alakulhat a központi adósság devizaaránya.

2. ábra

Az államadósság várható alakulása

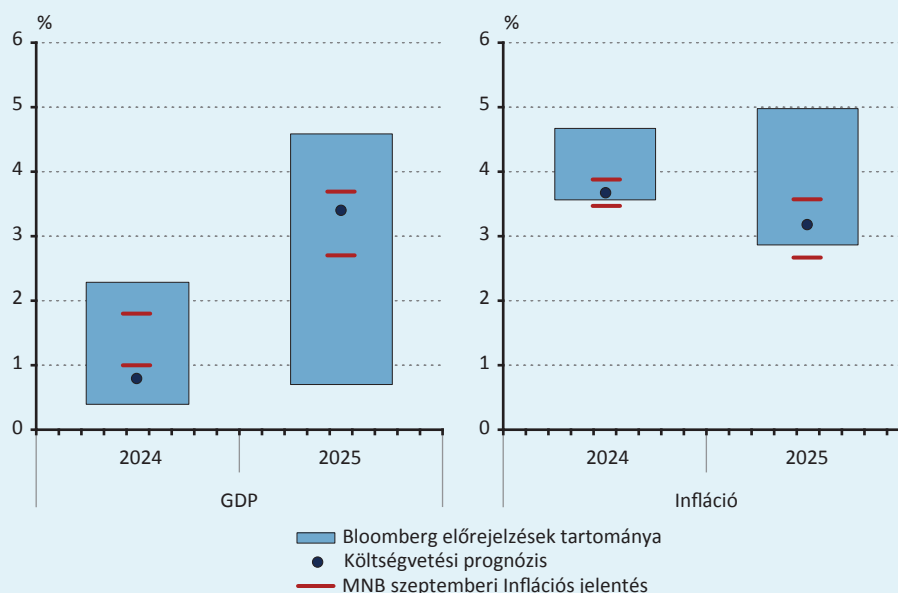
Megjegyzés: 2024-re és 2025-re MNB előrejelzését mutatja az ábra.

Forrás: MNB, ÁKK

4. A törvényjavaslat alapjául szolgáló makrogazdasági feltételezések értékelése

A költségvetési törvényjavaslat makropályája szerint a GDP 2024-ben 0,8 százalékkal, míg 2025-ben 3,4 százalékkal emelkedhet. A növekedési kilátásokat nagyban befolyásolja az infláció lefutása, a belső kereslet alakulása és a külső konjunktúrát övező bizonytalanságok. A GDP alakulását körülvevő érdemi bizonytalanságra utal, hogy a piaci elemzők várakozásai széles sávban szóródnak az idei és a jövő évre egyaránt (3. ábra).

3. ábra
A GDP-re és az inflációra vonatkozó előrejelzések összehasonlítása

Forrás: 2025. évi költségvetési törvényjavaslat, MNB Inflációs jelentés (2024. szeptember), Bloomberg (2024. december)

Az MNB várakozása szerint a GDP növekedés idén visszafogott marad, míg 2025-ben 2,7-3,7 százalékkal nőhet a hazai gazdasági teljesítmény. A bruttó hazai termék 2024 harmadik negyedévében 0,8 százalékkal mérséklődött az előző év azonos időszakához viszonyítva. A gazdaság lassulásának hátterében az ipar, az építőipar és a mezőgazdaság teljesítményének csökkenése állt, míg a szolgáltatások hozzáadott értéke emelkedett. A harmadik negyedévi bejövő adat a szeptemberi Inflációs jelentés előrejelzésénél alacsonyabb GDP-bővülést eredményez az idei évre. A költségvetési prognózissal összhangban 2024-ben főként a fokozatosan emelkedő háztartási fogyasztás támogatja a GDP bővülését. Az erőteljes reálbér-növekedés és stabil foglalkoztatás fogyasztást növelő hatása az év második felében is megjelenik. Ugyanakkor az állami és vállalati beruházások várhatóan csökkennek idén, míg a lakossági beruházások enyhén emelkednek. Összességében a beruházások volumene az idei évben várhatóan mérséklődik, érdemben lassítva a gazdasági növekedést. A vállalati szféra elmaradó beruházásainak részleges pótlása a kereslet tartós javulásával 2025-ben kezdődik meg. A mérsékelt európai konjunktúra rövid távon továbbra is visszafogja a hazai kivitelt. A következő években ugyanakkor a folyamatban lévő és az újonnan bejelentett jelentős kapacitásbővítő külföldi közvetlentőke-beruházások a kereslet visszatérésével élénkítik az exportot, így hazánk exportpiaci részesedése is emelkedik az MNB prognózisa szerint. A költségvetési törvényjavaslat 2025-ben alacsonyabb növekedést vár az export és az import esetében is, mint az MNB.

A törvényjavaslat és az MNB egyaránt a bruttó keresettömeg dinamikus bővülését prognosztizálja. 2024-ben a béremelkedés a költségvetési törvényjavaslat makropályájában az MNB által előrejelzett sávban, jövőre a sáv felett tartózkodik. Idén a foglalkoztatottak száma stagnálhat, míg jövőre a törvényjavaslat a jegybanki előrejelzés sávközépével megegyező, 0,1 százalékos létszámnövekedést vár.

2024-re a költségvetési törvényjavaslat prognózisa 3,7 százalékos, 2025-re 3,2 százalékos inflációval számol. A törvényi előrejelzés lényegében megfelel az MNB szeptemberi Inflációs jelentésében szereplő prognózis 3,5-3,9 százalékos idei, és 2,7-3,6 százalékos jövő évi sávjának. Az időközben beérkező adatok és információk jövő évi inflációra gyakorolt együttes hatását a decemberi Inflációs jelentés értékeli ki.

3. táblázat					
A makrogazdasági előrejelzések összehasonlítása (százalékos változás az előző évhez képest)					
	2023	2024		2025	
	Tény	Költségvetés	MNB (szeptemberi Inflációs jelentés)	Költségvetés	MNB (szeptemberi Inflációs jelentés)
GDP	-0,9	0,8	1,0 - 1,8	3,4	2,7 - 3,7
Háztartások fogyasztási kiadása	-1,9	3,9	3,4 - 4,0	4,4	3,4 - 4,4
Közösségi fogyasztás*	3,9	-2,2	(-0,1) - 0,7	0,8	(-0,3) - 0,9
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	-7,8	-9,9	(-7,2) - (-5,8)	5,1	1,5 - 4,5
Export	1,5	-1,4	(-1,5) - (-0,3)	3,6	4,9 - 6,7
Import	-3,8	-3,4	(-3,8) - (-2,6)	4,1	4,7 - 6,7
GDP-deflátor	14,6	8,0	7,7	4,0	4,8
Infláció	17,6	3,7	3,5 - 3,9	3,2	2,7 - 3,6
Nemzetgazdaság bruttó keresettömeg*	14,8	12,8	13,3 - 13,6	8,8	7,6 - 8,8
Nemzetgazdaság bruttó átlagkereset	14,2	12,9	12,8 - 13,2	8,7	7,5 - 8,6
Nemzetgazdaság foglalkoztatottak száma	0,6	0,4	0,4 - 0,5	0,1	(-0,3) - 0,4
Megjegyzés: *A közösségi fogyasztás és a nemzetgazdaság bruttó keresettömeg definíciója a két intézmény között eltér. MNB esetében közösségi végső fogyasztás szerepel a táblázatban.					
Forrás: 2025. évi költségvetési törvényjavaslat, MNB Inflációs jelentés (2024. szeptember)					

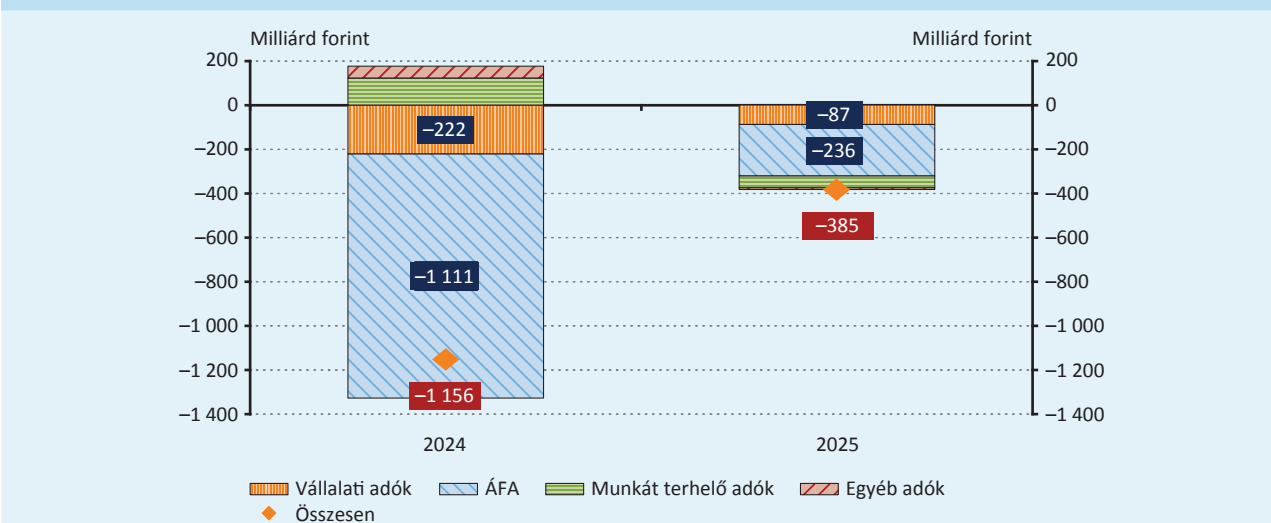
5. A költségvetési törvényjavaslat részletes értékelése

5.1. ELSŐDLEGES BEVÉTELEK

A költségvetés központi alrendszerének elsődleges bevételei 2025-ben összesen mintegy 530 milliárd forinttal elmaradhatnak a törvényjavaslatban szereplő előirányzatoktól (4. táblázat). A különbség nagyrészt az adó- és járulékbevételek várhatóan alacsonyabb teljesüléséhez, kisebb részben pedig az európai uniós bevételek elmaradásához köthető. Az adó- és járulékbefizetések prognózisunk alapján 385 milliárd forinttal lehetnek alacsonyabbak, mint a törvényjavaslatban szereplő előirányzatok, amire elsősorban a fogyasztási adók, de kisebb mértékben a gazdálkodó szervezetek befizetései és a munkát terhelő adók előirányzatnál mérsékeltebb teljesülései adnak magyarázatot (4. ábra). A bevételeknél tapasztalt eltérésekre az adónemek többsége esetén a 2024. évre várt alacsonyabb bázis ad magyarázatot, azonban az elmaradás számottevően alacsonyabb lehet, mint az idei évben. Az uniós bevételek között a helyreállítási források továbbra sem elérhetőek, így az RRF bevételek 600 milliárd forintot meghaladó teljesülését kockázatok övezik.

4. ábra

Az adó- és járulékbevételek várható alakulása a törvényi előirányzatokhoz képest

Forrás: 2024. évi költségvetési törvény, 2025. évi költségvetési törvényjavaslat

A **gazdálkodó szervezetek befizetései** 87 milliárd forinttal maradhatnak el a 2025. évi előirányzattól. A bevételek alakulását számottevően befolyásolják 2025-ben is a 2022-25. évi költségvetési konszolidációs lépések. Az extraprofitadók többségét 2022 folyamán vezették be. Egy részük (például a gyógyszergyártói adó vagy a kőolajtermék-előállító nettó árbevétel alapú adója) 2024 végével kivezetésre kerül, azonban számos esetben (esetleges módosításokkal együtt) hatályban maradnak 2025-ben is.

A **társasági adóból** származó bevételek 74 milliárd forinttal lehetnek alacsonyabbak az előirányzathoz képest. Az eltérés a makrogazdasági folyamatokból származhat: az adóalap várakozásunk szerint a költségvetési törvény által feltételezettnél alacsonyabb szintre emelkedhet 2024-ben, amely számottevően befolyásolja a 2025. évi adóelőlegek mértékét. Az adónemen belül a globális minimumadó keretében a 2024-es adóévhez kapcsolódóan adóelőleg bevezetésére kerül sor, olyan módon, hogy az adóelőleg kötelező befizetése 2025 novemberére eshet, előrehozva az adófizetési kötelezettség nagyobb részét 2026-ról (amikor a minimumadó-bevallás esedékes 2024-re vonatkozóan) egy évvel korábbra.

A **pénzügyi szervezetek különadója** esetében 2025. évi prognózisunk lényegében megegyezik az előiránnyal. Az adónem részét képező extraprofitadó befizetési kötelezettség fennmarad 2025-ben is. Az adó alapja a 2023. évi adózás előtti, korrekciós tételekkel módosított eredményre módosul, az adókulcs az adóalap 20 milliárd forintot meg nem haladó része után 7 százalékra, míg az ezt meghaladó összegre 18 százalékra csökken. Az extraprofitadó mértéke a korábbiakhoz hasonlóan – maximum a fizetendő adó feléig – csökkenthető a banki állampapír állomány növekedésének 10 százalékával.

A **bányajáradékból** származó befizetések 8 milliárd forinttal meghaladhatják az előirányzatot. A költségvetési törvény mellé benyújtott 2024. őszi adócsomag jelentősen átalakítja a járadék szabályrendszerét. A két legnagyobb bevételi forrás, a kőolaj- és a földgázkitermelés esetében is nőtt a progresszivitás. A korábbi háromsávós rendszer helyére öt sávot tartalmazó rendszer lép, amelyekben az adókulcs sem fixált, hanem a világpiaci árak függvényeként definiált. Az új rendszer a piaci árak változását a korábbihoz képest jobban leköveti, az adókulcsok változásán keresztül.

Az **energiaellátók jövedelemadójából** származó bevételek 18 milliárd forinttal maradhatnak el az előirányzattól 2025-ben. Az előirányzatot több ponton is bizonytalanság övezi: egyrészt az energiaellátó vállalatok 2024. évi profitjának alakulása, másrészt az olajárfolyam-különbözet adója esetében az olaj- és a dollárárfolyam alakulása, illetve az olajárfolyam-különbözet mértéke 2025-ben. Ezen a soron számos intézkedés növelte a bevételeket 2022 és 2024 között, amelyek közül kettő marad érvényben 2025-ben: a 41 százalékra emelt adókulcs és az olajárfolyam-különbözet adója (a Brent- és az Ural-típusú kőolaj-árfolyamok különbségéből származó nyereség adója. A többi intézkedés (az adóalanyok körének kibővítése a bioetanol- és bioüzemanyag-termelőkkel, a napraforgóolaj- és keményítőgyártókkal, valamint a kiegyenlítő erőművekkel; a KÁT/METÁR rendszerből kilépők által fizetendő különadó; illetve a kőolajtermék-előállítók nettó árbevétel alapján fizetendő különadója) kivezetésre kerül 2024 végével.

A **cégautóadóból** származó bevételek 4 milliárd forinttal haladhatják meg az előirányzatot. Az adónem esetében az adómértékek átlagosan 20 százalékkal emelkednek 2025. január 1-jétől. Az intézkedés révén 16 milliárd forint többletbevételhez juthat a költségvetés 2025 során.

A **kiskereskedelmi adóból** származó bevételek 5 milliárd forinttal maradhatnak el az előirányzattól, főként bázishatás miatt. Az adónem 2024-ben 4,5 százalékra emelt felső kulcsa a bejelentések alapján 2025-ben változatlan marad. A költségvetési törvényjavaslat mellé benyújtott adócsomag alapján 2025-től az adóalanyok köre kibővül azon külföldi vagy belföldi illetőségű platformüzemeltetőkkel, akik kiskereskedelmi tevékenységet végző értékesítőknek biztosítanak piacteret, valamint az adót a külföldön és belföldön megvalósuló kiskereskedelmi értékesítések bevételeinek az együttes összege alapján kell meghatározni, azonban a külföldön átadott áru értékesítésének a bevétele után továbbra sem kell adót fizetni.

A **szén-dioxid kvóta adóból** származó bevételek 3 milliárd forinttal maradhatnak el az előirányzattól, elsősorban a bázishatás miatt. Az adónem 2023 nyarán, a 2024. évi költségvetés elfogadása után került bevezetésre, ennek megfelelően a 2025. évi költségvetésben szerepel először az adónem előirányzata.

Bázishatás miatt az **útdíjakból** származó bevételek 14 milliárd forinttal maradhatnak el az előirányzattól, ezzel szemben az **egyéb központosított bevételek** 10 milliárd forinttal, míg a **gazdálkodó szervezetek egyéb bevételei** 15 milliárd forinttal meghaladhatják a költségvetési törvényben szereplő várakozást. A gazdálkodó szervezetek további adónemeivel kapcsolatban az eltéréseket bázishatás és a makrogazdasági folyamatok eltérő megítélése indokolja.

4. táblázat

A központi alrendszer bevételei - az előrejelzések összehasonlítása (milliárd forint)

	Törvényi előirányzat	MNB előrejelzés	Eltérés
KÖZPONTI ALRENDSZER ADÓ- ÉS JÁRULÉKBEVÉTELEI	29 467	29 082	-385
Gazdálkodó szervezetek befizetései	3 928	3 840	-87
Társasági adó	1 285	1 212	-74
Pénzügyi szervezetek különadója	253	252	-2
Kisadózók tételes adója	67	67	1
Kisvállalati adó	258	250	-8
Közműadó	0	1	1
Ökoadó	5	5	0
Bányajáradék	129	137	8
Játékadó	65	70	6
Egyéb adók és befizetések	41	55	15
Útdíjak	663	649	-14
Egyéb központosított bevételek	174	183	10
Energiaellátók jövedelemadója	297	279	-18
Cégautóadó	94	99	4
Kiskereskedelmi adó	295	290	-5
Gyógyszergyártói adó	3	0	-2
Rehabilitációs hozzájárulás	205	199	-6
Szén-dioxid kvóta adó	75	72	-3
Légiközeledési környezetterhelési adó	20	20	0
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	10 953	10 704	-248
Általános forgalmi adó	8 277	8 041	-236
Jövedéki adó	1 703	1 687	-16
Regisztrációs adó	26	26	0
Távközlési adó	51	57	6
Pénzügyi tranzakciós illeték	589	595	6
Biztosítási adó	213	208	-5
Légitársaságok adója	3	3	0
Turizmusfejlesztési hozzájárulás	90	89	-2
Lakosság befizetései	5 284	5 269	-14
Személyi jövedelemadó	4 905	4 888	-18
Illetékbecfizetések, egyéb adók	275	278	3
Gépjárműadó	103	103	0
Elkülönített alapok adó- és járulékbefizetései	624	627	3
Társadalombiztosítási alapok adó- és járulékbefizetései	8 680	8 642	-38
Szociális hozzájárulási adó és járulékok	8 387	8 352	-35
Egyéb járulékok és adók	293	290	-3
UNIÓS BEVÉTELEK	2 268	2 152	-116
EGYÉB BEVÉTELEK	1 663	1 631	-33
Állami vagyonnal kapcsolatos bevétel	754	754	0
Központi ktv. egyéb bevételei	743	710	-33
Társadalombiztosítási alapok egyéb bevételei	54	54	0
Elkülönített alapok egyéb bevételei	112	112	0
BEVÉTELI TÉTELEK ÖSSZESEN	33 398	32 865	-533

Megjegyzés: Részben konszolidált tételek.

Forrás: 2025. évi költségvetési törvényjavaslat, MNB

Általános forgalmi adóból pénzforgalmi szemléletben 2025-ben 8.277 milliárd forintot vár a költségvetés, míg az előrejelzésünkben 236 milliárd forinttal alacsonyabb: 8.041 milliárd forintos bevételre számítunk, ami az idei bázisra vonatkozó várakozásaink eltéréséből adódik. 2024 első tíz hónapjában a nettó befizetések 6,8 százalékkal, az online pénztárgépek forgalma 6,9 százalékkal emelkedett a visszafogott kiskereskedelmi forgalom következtében. A kiskereskedelem forgalmának volumene 2,7 százalékkal, míg a fogyasztói árak átlagosan 3,7 százalékkal emelkedtek 2024 első kilenc hónapjában. Az áfabevételi folyamatokat leginkább befolyásoló háztartások fogyasztási kiadása jövőre a törvényjavaslat alapján 4,4 százalékkal emelkedhet, míg idén ez 3,9 százalék körül alakulhat. A családok otthonteremtését és az építőipari vállalkozásokat segíti, hogy két évvel, 2026. december 31-ig meghosszabbításra került az új lakóingatlanok értékesítésére vonatkozó kedvezményes, 5 százalékos áfakulcs hatálya is. A módosítás – meghatározott feltételekkel – akár 2030. december 31-ig is lehetővé teszi a kedvezményes kulcs alkalmazását.

A **jövedéki adóból** származó bevételek 2025.évi előirányzata 1.703 milliárd forint, amitől előrejelzésünk 16 milliárd forinttal marad el. A bevételek 2024-25 közötti emelkedése mögött a 2025-től érvényben lévő inflációval emelt adónövekedés áll. Jövőre az üzemanyag és egyéb jövedéki adómértékek az inflációval, míg a dohánytermékek esetében egyszeri 8 százalékkal emelkednek. A dohánytermékek esetében 2026-tól a többi jövedéki adóköteles termékkörhöz hasonlóan az inflációval emelkedik az adómérték, amit minden évben az előző év július hónapjára vonatkozó, a KSH által közzétett fogyasztóiár-index előző év azonos időszakához viszonyított változásával határoznak meg.

A **regisztrációs adóbevétel** 2025. évi előirányzata 26 milliárd forint, 8 milliárd forinttal magasabb, mint a 2024-es törvényi előirányzat, aminek oka, hogy a kevésbé környezetkímélő gépjárművek esetén magasabb adómérték kerül bevezetésre és 2026-tól életbe lép az inflációkövető éves adóemelés.

Távközlési adóból jövőre 51 milliárd forint várható a költségvetési törvény szerint, amit előrejelzésünk mintegy 6 milliárd forinttal halad meg. A 2024-es várható bevételek a felére csökkennek jövőre, ugyanis jövőre kivezetésre kerül a 2022-től érvényben lévő távközlési extraprofitadó.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** soron 2025-ben 589 milliárd forintot vár a költségvetés. A pénzügyi tranzakciós illetékből származó bevételek több mint duplájára nőttek 2020 óta, 2024-hez képest a bevételek jövőre 184 milliárd forinttal alakulhatnak magasabban, az idei intézkedések következtében. Idén augusztus 1-től a pénzügyi tranzakciós illeték eddigi 0,3 és 0,6 százalékos kulcsai 0,45 és 0,9 százalékra emelkedtek, valamint az illeték felső határa 10 ezer forintról 20 ezer forintra nőtt. A lakossági átutalások esetén az illetékmentesség határa 20 ezer forintról 50 ezer forintra növekedett. A bankkártyás vásárlásokra vonatkozó éves díj nem változott, valamint a lakossági „Qvik” (QR-kóddal és fizetési kérelemmel indított) átutalási szolgáltatások illetékmentessége is megmarad. Emellett bevezetésre került a *kiegészítő tranzakciós illeték a devizakonverziós műveletekre* idén október 1-jétől, ami jövőre 30 milliárd forint többletbevételt jelenthet. A kiegészítő tranzakciós illeték mértéke 0,45 százalék és felső határa 20 ezer forint. A kiegészítő illetéket az ugyanannál a pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett számlák közötti fizetési művelet után is meg kell fizetni, ha a fizető fél és a kedvezményezett személye megegyezik.

A **biztosítási adóból** 2025-ben 213 milliárd forintot vár a költségvetés, 5 milliárd forinttal többet, mint az előrejelzésünk. A biztosítási extraprofitadó jövőre még nem kerül kivezetésre, de a mértéke változik. Az adókulcs nem életági biztosítások esetén 48 milliárd forint díjbevételeig 3 százalék, efelett 14 százalék, életági biztosítások esetén 48 milliárd forint díjbevételeig 2 százalék, efelett 6 százalék. Az adó fenntartása mellett állampapír-vásárlási ösztönzők kerülnek bevezetésre.

A **légitársaságok hozzájárulása** bevételi soron pénzforgalmi szemléletben mindössze 3 milliárd forint bevétel várható, az adónem 2025-ös kivezetéséből következően. Januárban a decemberre vonatkozó adóbefizetésekből várható bevétel.

1. keretes írás

A 2025. évi költségvetési bevételnövelő intézkedések bemutatása

A 2024 júliusában bejelentett intézkedéseket követően ismét bevételnövelő lépések javítják a 2025. évi költségvetési egyenleget. A 2024. július elején bejelentett konszolidációs intézkedéseknek köszönhetően becslésünk szerint 2025-ben a GDP 0,7 százalékának megfelelő összegű kiigazítás valósulhat meg. A júliusi intézkedések főként az extraprofitadókat érintő és más bevételi oldali lépéseket tartalmaztak 2025-re vonatkozóan, amin felül 2024-et érintően nagyjából beruházási kiadásmegtakarítási döntéseket jelentettek be. Az extraprofitadókat érintő változások a november 21-én megjelent kormányrendeletben kerültek módosításra, ami a korábbi bejelentéseknek megfelelően tartalmazza a gyógyszergyártói, a távközlési, a megújuló energiát termelők és a bányajáradék-alanyok extraadójának kivezetését, valamint pontosításra került a bankok, a biztosítók és a kiskereskedelmi cégek pótdója.

A 2025-ös költségvetési törvényjavaslat a GDP 0,4 százalékának megfelelő bevételnövelő intézkedéseket tartalmaz a korábban, még júliusban bejelentett intézkedéseken felül. A közelmúltban bejelentett új intézkedés a dohánytermékek jövedéki adójának egyszeri 8 százalékos, a cégautóadó egyszeri 20 százalékos emelése, valamint inflációkövető adóemelések bevezetése a gépjárműadóra, az átírási illetékre, illetve a jövedéki adóra (üzemanyag és alkohol) vonatkozóan, illetve 2026-tól már a regisztrációs adó, a cégautóadó és a dohányra kivetett jövedéki adó esetében is. További új intézkedés, hogy a globális minimumadó adóelőleg formájában már a 2025-ös évet is érinti, valamint a bányajáradék adókulcsainak száma emelkedik. Módosul a kiskereskedelmi adó, míg a reklámadó felfüggesztése jövőre is érvényben marad, illetve bevezetésre kerül a légitörlesztési környezetterhelési adó.

A jelen keretes írásunkban részletesen értékelt bevételnövelő intézkedések mellett az októberben bejelentett 21 pontos Gazdaságpolitikai Akcióterv a költségvetési deficit növekedését eredményező gazdaságélénkítő intézkedéseket tartalmaz. Az akcióterv 21 pontja három alappillérré épít: jövedelmek vásárlóerejének növelése; megfizethető lakhatás biztosítása; valamint a Demján Sándor Program a kkv-k támogatására. Mind a budapesti, mind a vidéki lakhatási feltételek fejlesztése szerepel az intézkedések között, többek között fiataloknak szóló lakásprogram kialakítása, vidéki Otthonfelújítási Program elindítása és az új lakóingatlanok értékesítésére vonatkozó kedvezményes, 5 százalékos ÁFA fenntartása 2026 végéig. A Demján Sándor Program részeként többek között a kkv-k jelentős mértékű tőkefinanszírozási programja, KKV Beruházás-élénkítő Támogatási Program, illetve az Eximbank Zrt. exportösztönző hitelprogramjának újraindítása valósulna meg.

5. táblázat

Az újonnan bejelentett adóintézkedések költségvetési hatása

Adónem/ Kedvezmény	Intézkedés leírása	Költségvetési hatás 2025-ben (mrd forint)
Családi kedvezmény	A családi adó- és járulékkedvezmény összegei az év második felétől 50 százalékkal emelkednek.	-83
Jövedéki adó	Átlagosan 8 százalékos emelés a dohány termékek esetében, a többi jövedéki adó kategória esetben inflációkövető valorizáció.	80
Minimumadó-előleg	A globális minimumadó kapcsán adóelőleg bevezetése 2024. adóévre.	75
Szén-dioxid kvóta adó	A szén-dioxid kvóta adó hatályának meghosszabbítása.	72
Bányajáradék	A járadék rendszere a kőolaj és földgáz világpiaci ár függvényében még progresszívebb lesz.	40
Gépjárművek tételes adói	Átlagosan 20 százalékos kezdeti emelés a cégautóadó esetében, automatikus inflációkövető valorizáció a többi adónem esetében (gépjárműadó, vagyonszerzési illeték).	33
Légiközlekedési környezetterhelési adó	A légitörlesztési környezetterhelési adó új adónemként kerül bevezetésre.	20
Kiskereskedelmi adó	Az adóalanyok köre kibővül a platformüzemeltetővel és a külföldi társaság esetében a kiskereskedelmi tevékenységből származó teljes árbevétel képző a sávózás alapját.	15
Hibrid gépkocsik adókedvezménye	Megszűnik a zöld rendszámukat elvesztő hibrid gépkocsik regisztrációsadó-, gépjárműadó- és cégautóadó-, valamint illetékmentessége.	12
Összesen		264

Forrás: Kormányzati bejelentések alapján MNB-becslés

A 2025. évi költségvetési törvényjavaslattal egyidejűleg bejelentett költségvetési adóintézkedések (5. táblázat) a GDP 0,3 százalékaival javíthatják a jövő évi költségvetési egyenleget. A bevételnövelő intézkedések költségvetési hatása a GDP 0,4 százalékát teszik ki, amit a családi kedvezmény duplázása a GDP 0,1 százalékaival mérsékel. Az alábbi intézkedések kerülnek bevezetésre 2025-ben, melyek többségénél a tervezett részletszabályok ismertek, míg néhány esetben ezek még kidolgozás alatt állnak:

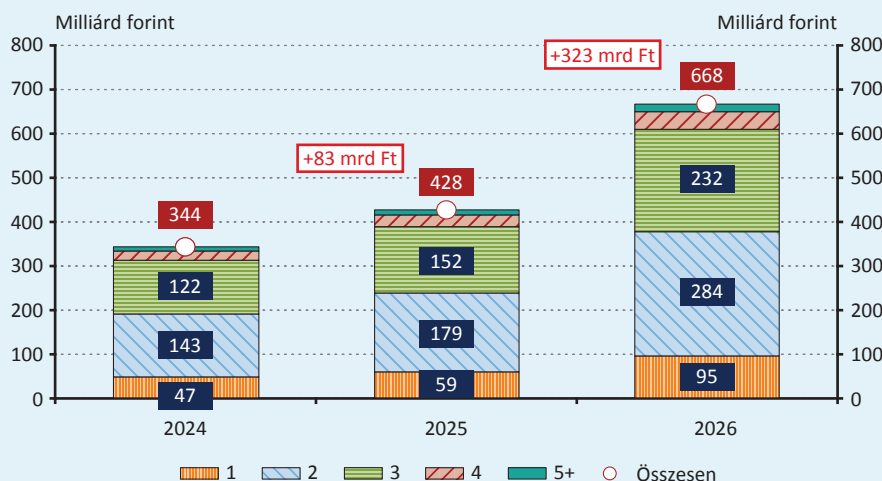
- **Családi kedvezmény duplázása:** Az októberben bejelentett 21 pontos Gazdaságpolitikai Akcióterv részeként a családi adó- és járulékkedvezmény 2025. július 1-től 50 százalékkal emelkedik, majd 2026 elejétől a korábbi kétszeresére növekszik, ami jövőre mintegy 80-85 milliárd forinttal, 2026-ban 325 milliárd forinttal növeli a gyermekeket nevelő családok jövedelmét.
- **Jövedéki adó:** 2025-től minden évben a tárgyévet megelőző év július hónapjára vonatkozó, a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett fogyasztóiár-index előző év azonos időszakához viszonyított változásával emelkedik a jövedéki adó (üzemanyag és alkohol esetében) és 2026-tól már a dohány jövedéki adó is. A dohánytermékeknél egyszeri, átlagosan 8 százalékos emelés valósul meg 2025-ben. A jövedéki adóemelések 80 milliárd forinttal növelik a bevételeket 2025-ben.
- **Minimumadó-előleg:** A globális minimumadó kapcsán adóelőleg bevezetésére kerülne sor 2024. adóévre 75 milliárd forint többletbevételt jelentve olyan módon, hogy az adóelőleg kötelező befizetését 2026 helyett már 2025 novemberében szükséges lesz teljesíteni.
- **Szén-dioxid kvóta adó fenntartása:** A szén-dioxid kvóta adó hatálya meghosszabbításra kerül 2025-ben, becslésünk szerint mintegy 72 milliárd forinttal javítva az egyenleget.
- **Bányajáradék kulcsainak módosítása:** A járadék rendszere a kőolaj és földgáz világpiaci ár függvényében még progresszívebb lesz, ami 40 milliárd forint többletbevételt jelenthet.
- **Gépjárművek tételes adóinak emelése:** 2025-től minden évben a tárgyévet megelőző év július hónapjára vonatkozó, a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett fogyasztóiár-index előző év azonos időszakához viszonyított változásával emelkedik a gépjárműadó, az átírási illeték, illetve 2026-tól már a regisztrációs adó és a cégautóadó is. A cégautóadó mértéke átlagosan 20 százalékkal emelkedik 2025-ben. A gépjárművek tételes adóinak emelése 33 milliárd forint költségvetési hatással bír 2025-ben.
- **Légiközlekedési környezetterhelési adó:** A légiközlekedési környezetterhelési adó új adónemként kerül bevezetésre, amelyből a költségvetés 20 milliárd forint bevételre számít.
- **Kiskereskedelmi adó:** A kiskereskedelmi adónál egyrészt a korábbi intézkedések alapján fennmarad a magasabb kulcs 2025-ben, másrészt az őszi intézkedés szerint kibővül az adóalanyok köre azon külföldi vagy belföldi illetőségű platformüzemeltetővel, akik kiskereskedelmi tevékenységet végző értékesítőknek biztosítanak piacteret. Az adót a külföldön és belföldön megvalósuló kiskereskedelmi értékesítések bevételeinek az együttes összege alapján kell meghatározni, azonban a külföldön átadott áru értékesítésének a bevétele után továbbra sem kell adót fizetni.
- **Hibrid gépkocsik adókedvezménye:** Az idei év szeptemberétől megszűnt a hibrid gépkocsik ingyenes parkolási lehetősége, míg jövőre 12 milliárd forinttal növeli az adóbevételeket, hogy ezt kiegészítve megszűnik a zöld rendszámukat elvesztő hibrid gépkocsik regisztrációsadó-, gépjárműadó- és cégautóadó-, valamint illetékmentessége.

A **turizmusfejlesztési hozzájárulásból** származó bevételek 90 milliárd forintot tehetnek ki 2025-ben. 2024 az első teljes év, amikor nem kapnak mentességet ezen szektorok a befizetés alól, így az idei 55 milliárd forintos előirányzat mintegy 55 százalékkal felülteljesülhet. Az étkezőhelyi vendéglátás mellett 2020-tól a szálláshely szolgáltatásokra is kiterjesztették a 4 százalékos adót, miközben az érintettek áfakulcsa 5 százalékra mérséklődött.

A **személyi jövedelemadó** esetén az előrejelzésünk alapján várható bevétel közel megegyezik a törvényjavaslatban foglalt 4.905 milliárd forintos előirányzattal, az eltérés mindössze 18 milliárd forint lehet. 2025 második félévétől a családi kedvezmény keretében igénybe vehető adó- és járulékkedvezmény összegek 50 százalékkal emelkednek. Ennek hatására mintegy 80-85 milliárd forinttal (ebből mintegy 65 milliárd forint személyi jövedelemadó és hozzávetőleg 15-20 milliárd forint társadalombiztosítási járulék), azaz a GDP 0,1 százalékával kevesebb bevétel érkezik a költségvetésbe, és így maradhat a kedvezményezett családoknál (5. ábra). Az egygyermekesek kedvezménye a második félévtől 10 ezer forintról 15 ezerre, a két gyermeket nevelők kedvezménye gyermekenként 20 ezerről 30 ezer forintra, míg a három- vagy többgyermekesek kedvezményösszegei eltartottanként 33 ezerről 49,5 ezer forintra emelkednek az év végéig.

5. ábra

A családi adó- és járulékkedvezmény éves összege gyermekszám szerint

Forrás: MNB számítás

Az **illetékbevételek** jövőre 275 milliárd forintot tehetnek ki, ami lényegében összhangban van előrejelzésünkkel. Az illetékbevételek mintegy háromnegyedét a lakásvásárlások után fizetett illeték teszi ki, emiatt a lakáspiaci folyamatok nagyban befolyásolják ezen bevételi sor alakulását. A lakáspiac élénkülése esetén az illetékbevételekben késleltetve jelenik meg a többletbevétel az adás-vételi folyamat időbeli lefutása és az esetleges részletfizetési lehetőség miatt.

A **gépjárműadó** bevételi előirányzata 103 milliárd forint, és ezen adónem esetében is bevezetésre kerül az inflációkövető adóemelés.

Az **elkülönített állami pénzalapok** bevételi előirányzata 2025-re 850 milliárd forint, amely mindössze 0,4 százalékkal magasabb, mint a 2024. évi előirányzat. A legnagyobb súlyú *Nemzeti Foglalkoztatási Alap* 2025-ös bevételi előirányzata 9,8 százalékkal 512 milliárd forintra emelkedett a 2024-es értékhez képest, elsősorban a társadalombiztosítási járulékbévételek emelkedése miatt. Ezzel szemben a *Központi Nukleáris Pénzügyi Alap* bevételei 40,4 százalékkal 76 milliárd forintra csökkenhetnek jövőre az előirányzat alapján, amit a központi költségvetési támogatás mérséklődése okoz.

A **társadalombiztosítási és elkülönített alapok adó- és járulékbevételeire** vonatkozó összevont prognózisunk közel megegyezik a költségvetési törvényjavaslatban foglalt előirányzattal, a költségvetési törvényjavaslat mintegy 35 milliárd forinttal magasabb bevételi várakozást tartalmaz. A **társadalombiztosítási járulékok** előrejelzésünk szerint mindössze 14 milliárd forinttal, míg a **szociális hozzájárulási adóból** származó bevételek mintegy 21 milliárd forinttal lehetnek alacsonyabbak, mint az előirányzat. A szociális hozzájárulási adó esetén az eltérésre magyarázatot adhat, hogy a törvényjavaslat a munkaerőpiacra lépők adókedvezménye esetén 60-70 milliárd forintos bevételkieséssel számol, míg előrejelzésünk szerint ezen kedvezményösszeg 100 milliárd forint körül lehet. A munkaerőpiacra lépők adókedvezménye az idei év augusztusától változott, az intézkedés mind az igénybevételre jogosító feltételeket, mind az igénybe vehető adókedvezmény időtartamát szigorította.

Az **uniós forrásokhoz kapcsolódó bevételi** tervek 2.268 milliárd forintot tesznek ki. Ennek döntő része, 2.129 milliárd forint a kohéziós (1.300 milliárd), helyreállítási (630 milliárd), valamint vidékfejlesztési (165 milliárd) támogatásokra vonatkozik. A technikai bevételek (például a kedvezményezettnek visszautalásai) 107 milliárd forintot tesznek ki, míg a vámbeszedési költség megtérítését 31 milliárd forintra tervezi a költségvetés. Tekintettel arra, hogy a helyreállítási források továbbra sem elérhetőek, az RRF bevételek 600 milliárd forintot meghaladó teljesülését jelentős kockázatok övezik.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** előirányzata 754 milliárd forintra emelkedett a 2024. évi 384 milliárd forintos törvényi előirányzatról. Az állami vagyonkezelés bevételeit diszkrecionális intézkedések befolyásolják, ezért a törvényi előirányzat teljesülésével számolunk prognózisunkban.

5.2. ELSŐDLEGES KIADÁSOK

A **költségvetés központi alrendszerének elsődleges kiadásai** prognózisunk szerint **310 milliárd forinttal lehetnek alacsonyabbak a törvényjavaslat várakozásánál, emellett a nettó pénzforgalmi kamatkiadás további mintegy 50 milliárd forinttal alacsonyabb lehet, mint az előirányzat** (7. táblázat). A törvényjavaslatban szereplő várakozásnál alacsonyabb összegű kiadást elsősorban a rezsitámogatások esetén azonosítunk a stabilizálódó energiapiaci árak miatt. Az európai uniós kiadások között megítélésünk szerint főként a helyreállítási forrásokhoz kapcsolódó kiadások lehetnek alacsonyabbak az előirányzatnál. A törvényjavaslatnál érdemben magasabb kiadási szintet csak a költségvetési szervek nettó saját kiadásai esetén várunk, mivel előrejelzésünkben számolunk a felülről nyitott kiadásoknál az elmúlt években tapasztalt kiadástüллépésekkel.

Az **állami közlekedési és közüzemi szolgáltatások** összevont költségvetési előirányzata 2.474 milliárd forint. A *gyorsforgalmi úthálózat fenntartására* és bővítésére kifizetendő rendelkezésre állási díjak előirányzata 172 milliárd forinttal 545 milliárd forintra emelkedik. Az előirányzat a 2024. évi várható kiadáshoz képest 153 milliárd forinttal növekszik, amely 39 százalékos kiadás növekményt jelent. A magas növekedési dinamika annak következménye, hogy jövőre a koncessziós társaság a gyorsforgalmi utak fenntartása mellett azok bővítését is végzi majd. A *közösségi közlekedés költségtérítés és támogatás* előirányzata a bázisidőszakhoz képest 143 milliárd forinttal növekszik, ez 18,3 százalékos előirányzat-emelkedést jelent. A prognózisunk 2024. évi értékéhez képest a 2025. évi törvényjavaslat előirányzata mindössze 90 milliárd forint kiadási többletet tartalmaz, a bázisidőszak várható kiadásához viszonyítva a növekedési ütem 10,7 százalék. A *közüzemi szolgáltatások támogatása* előirányzat a lakossági energiátámogatásra 880 milliárd forintot tartalmaz, a jövő évi előirányzat 37 milliárd forinttal kisebb, mint a 2024. évi. Előrejelzésünk 596 milliárd forint lakossági rezsitámogatással számol az aktuális világpiaci energiaárak és a várható energiafogyasztás ismeretében. A jövő évtől új kiadási jogcímet vezet be a törvényjavaslat *Víziközmű-fejlesztési és Ellentételezési Alap kiadásai* elnevezéssel.

A **Rezsivédelmi Alap** megszűnik 2025-től, azonban a rezsiköltségek alacsonyan tartása továbbra is érdemi állami szerepvállalást tesz szükségessé. A javaslat szerint a lakossági rezsivédelem fenntartása az Energiaügyi Minisztériumhoz, a közlekedési közszolgáltatások energiaköltségének támogatása az Építési és Közlekedési Minisztériumhoz, a közfeladatot ellátó intézmények rezsikompenzációja pedig a Pénzügyminisztériumhoz kerül, míg az önkormányzatok jövőre nem részesülnek támogatásban (6. táblázat). A versenyszektor támogatása a Nemzetgazdasági Minisztérium feladatkörébe tartozik, azonban külön rezsivédelmi előirányzatot nem tartalmaz ez a fejezet, így ez a cél feltehetően többnyire támogatott hitelprogramok formájában valósulhat meg. A rezsivédelmi célokat szolgálja továbbá a 2024. január 1-től

érvényes *Víziközmű-fejlesztési és Ellentételezési Alap*, amit szintén az Energiaügyi Minisztérium fejezet foglal magában. A rezsivédelmi kiadások 2025. évi előirányzatainak összege 1.345 milliárd forint, ami nagyságrendileg azonos a Rezsivédelmi Alap idei kiadási előirányzatainak összegével. Az előirányzott kiadások túlnyomó részét a következő évben is a lakossági rezsivédelem teszi ki, melynek számításaink szerint – elsősorban az energiapiaci folyamatok alakulását alapul véve – egy része potenciálisan megtakarításra kerülhet.

6. táblázat

A rezsivédelmi kiadások 2024. és 2025. évi előirányzatai

Felhasználási cél	Kiadási előirányzat (milliárd forint)		Ebbe a fejezetbe kerül 2025-ben
	2024	2025	
1. Lakossági rezsivédelem	917	880	Energiaügyi Minisztérium
2. Közfeladatot ellátó intézmények rezsikompensációja	253	253	Pénzügyminisztérium
3. Víziközmű-fejlesztési és Ellentételezési Alap kiadásai*	-	122	Energiaügyi Minisztérium
4. Villamosenergia-termelés mint rendszer-biztonsági szolgáltatás ellentételezése*	35	52	Energiaügyi Minisztérium
5. Közlekedési közszolgáltatások energiaköltségének támogatása	-	37	Építési és Közlekedési Minisztérium
6. Állami tulajdonú társaságok támogatása	50	-	-
7. Önkormányzatok kompenzációja	83	-	-
8. Versenyszektor támogatása	37	-	Nemzetgazdasági Minisztérium
Összesen	1 376	1 345	

Megjegyzés: A Víziközmű-fejlesztési és Ellentételezési Alapot nem tartalmazta a 2024. évi költségvetési törvény, azonban az Építési és Közlekedési Minisztérium fejezet 55,8 milliárd forint felhalmozási célú, míg az Energiaügyi Minisztérium fejezet 50 milliárd forint működési célú kiadást tartalmaz hasonló célokra.

*A megjelölt felhasználási célokhoz köthető kiadások 2024-ben nem jelentek meg külön a Rezsivédelmi Alap előirányzatai között, azonban ezekre is jelentős összegű forrás került átcsoportosításra az Alapból.

Forrás: 2024. évi költségvetési törvény és 2025. évi költségvetési törvényjavaslat

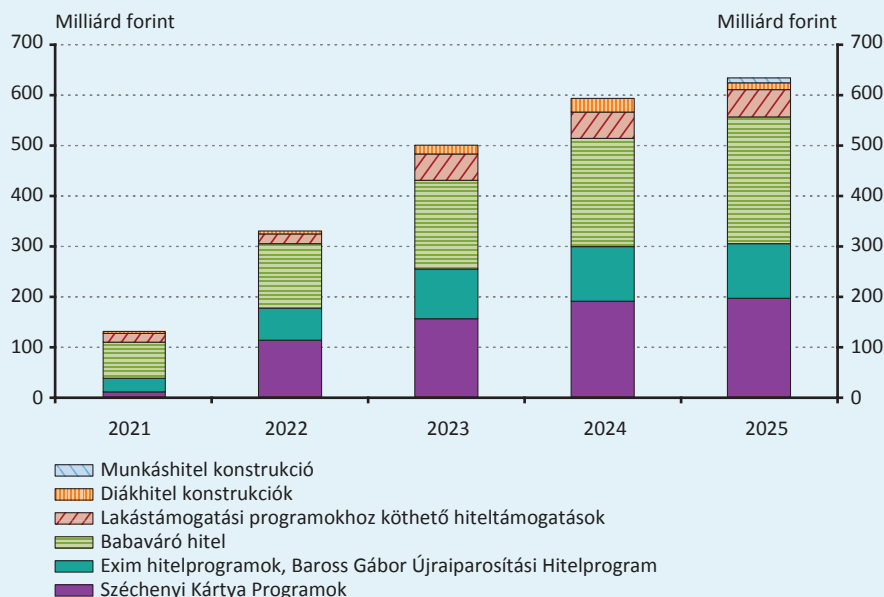
A **lakástámogatások** 2024. évi előirányzata 257 milliárd forint, ami 76 milliárd forinttal magasabb a 2024. évi előirányzatnál. A jelentős emelkedést elsősorban a jövő évben induló *Vidéki Otthonfelújítási Program* hatása magyarázza. A 2021 és 2022 között futott rendkívül népszerű Otthonfelújítási program – a kapcsolódó lakástámogatás kiadása meghaladta a 770 milliárd forintot – új kiírásában több részletszabály megváltozik. Ezúttal csak az 5 ezer fő alatti településeken lesz elérhető a maximum 3 millió forintos támogatás, amely fele-fele arányban igényelhető anyag- és munkaköltségekre. Akik a korábbi programban részt vettek, csak a 3 millió forint és a korábbi támogatás különbözetére lehetnek jogosultak.

A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** előirányzata 2025-ben 783 milliárd forint és így több mint 10 milliárd forinttal magasabb az idei évre tervezett kiadásoknál. Az alap főbb tételei közül a *családi támogatásoknál* a családi pótlék 2025. évi előirányzata várhatóan a 2024. évi kifizetéssel megegyezően 305 milliárd forint körül alakul. A családi támogatások egyéb tételeinél, így a *jövedelempótló és kiegészítő szociális támogatások* és a *különféle jogcímen adott térítések* esetén szintén megalapozottnak értékeljük az előirányzatot.

A törvényjavaslat előirányzatai – és részben előrejelzésünk – alapján az **államilag támogatott hitelprogramok** kiadásai várhatóan a GDP 0,7 százalékára, 630 milliárd forint fölé nőhetnek 2025-ben (6. ábra). A várható kiadások nagyságrendileg fele-fele arányban oszlanak meg a lakossági és a vállalati programok között.

6. ábra

Az állami hitelprogramok várható költségvetési kiadásai

Megjegyzés: Az adatok pénzforgalmi szemléletben értendők. A lakossági programok esetén a kamattámogatásokhoz és a tőketartozás gyermekvállalási feltétel esetén történő megtérítéséhez köthető kiadások összege is szerepel az ábrán. A lakástámogatások esetén a hitelprogramokhoz köthető hatás az általunk készített előrejelzésen alapul.

Forrás: 2021-2023. évi zárszámadások, 2024. évi MNB előrejelzés, 2025. évi költségvetési törvényjavaslat

A **lakossági programok** kiadásainak túlnyomó részét a *babavárási támogatás* teszi ki, melyhez köthetően a javaslat szerint 2025-ben is folytatódni fognak a hitelkihelyezések. A kormány 2024. július 9-től hatályos intézkedése alapján a 2019. július és 2021. június között babavárási hitelt felvevő családok esetében az első gyermek megszületésére vonatkozó határidő egységesen 2026. július 1-ig meghosszabbításra kerül. A babavárási hitelek utáni kamattámogatások, valamint a tőketartozások részleges, vagy teljes állami megtérítésére a gyermekvállalási feltételek teljesítése esetén 251 milliárd forint kiadással számol a javaslat, ami nagyságrendileg megfelel az általunk készített előrejelzésnek. A *lakástámogatások* finanszírozására összesen 257 milliárd forint kiadási előirányzatot tartalmaz a javaslat, melyen belül a különböző lakástámogatási programokhoz kapcsolódó kamattámogatások előrejelzésünk szerint együttesen 55 milliárd forintot tehetnek ki 2025-ben. A *diákhitel* konstrukciók támogatására mintegy 12 milliárd forint kiadási előirányzatot tartalmaz a törvényjavaslat, míg az előbbire nem jogosult fiatalok részére 2025. január 1-től válik elérhetővé a *munkáshitel* konstrukció. A program szabad felhasználású, legfeljebb 4 millió forint összegű, kamatmentes, államilag garantált hitelt kínál a 17 és 25 év közötti korú fiatalok pályakezdésének megkönnyítése és itthon tartása érdekében. A munkáshitel esetén is érvényesülnek a kormány családpolitikai törekvései, ugyanis a hitelfelvételt követően született első gyermek után két évig szünetel a törlesztési kötelezettség, két gyermek esetén újabb kétéves moratórium mellett az akkor fennálló tartozás fele, míg a harmadik gyermeknél a teljes fennálló tartozás elengedésre kerül. Az új konstrukcióhoz köthető pénzforgalmi kamattámogatási kiadások a törvényjavaslat szerint – az első évben fokozatosan felépülő hitelállomány mellett – megközelíthetik a 11 milliárd forintot 2025-ben.

A lakossági programokhoz kapcsolódóan a fennálló tartozások állami megtérítésének eredményszemléletű elszámolása során a babavárási támogatások esetén a javaslat szerint várhatóan közel 44 milliárd forinttal alacsonyabb, míg a CSOK Plusz konstrukció esetén közel 33 milliárd forinttal, a munkáshitel esetén pedig 13 milliárd forinttal magasabb egyenlegrontó hatás kerülhet elszámolásra 2025-ben. Ennek oka, hogy az adott évben kibocsátott hiteleknek a jövőben várhatóan elengedésre kerülő összegét az ESA módszertan szerint már a hitel nyújtásakor kiadásként kell elszámolni, míg a későbbiekben a tényleges, pénzforgalomban teljesülő elengedéseket ki kell venni a kiadások közül az elszámolásokban.

A **vállalati hitelprogramokon** belül a legnagyobb kiadási tétel a *Széchenyi Kártya Programokhoz* köthető, melynek keretein belül a kormányzati várakozások szerint 195 milliárd forint kamattámogatás kerülhet kifizetésre 2025-ben. Az Eximbank kamatkiegyenlítésére jövőre 110 milliárd forint juthat. Ennek része többek között a Baross Gábor Hitelprogram kamattámogatása is, amely ugyan 2024-ben befejeződött, de a fennálló állomány továbbra is kiadást jelent a költségvetés számára.

A **költségvetési szervek nettó kiadásai** a törvényjavaslat szerint mintegy 10.600 milliárd forintra lettek tervezve. A prognózisunk ennél magasabb kiadással számol, mivel előrejelzésünkben számolunk a felülről nyitott kiadásoknál az elmúlt években tapasztalt kiadástúllépésekkel. Aktuális prognózisunk 136 milliárd forinttal magasabb nettó kiadással számol 2025-re, a betervezett költségvetési törvényjavaslathoz képest. Prognózisunkban figyelembe vettük a kiadásoldali intézkedéseket, ugyanakkor az idei bázisidőszaknál alacsonyabb központi tartalékkeret a költségvetési szerveknél forráshiány kialakulásának a kockázatát jelentheti.

Az **uniós kiadások** tervezett szerkezete alapján a költségvetés több mint 1.600 milliárd forint kifizetést vár a 2021-2027-es operatív programokhoz kapcsolódóan és több mint 400 milliárd forintot az RRF programokra. Tekintettel arra, hogy a 2024. évi RRF kifizetési előirányzatnak az első 9 hónapban alig tizede teljesült, valamint, hogy a források felszabadításához szükséges feltételek teljesítésénél továbbra sem látszik számottevő előrelépés, a helyreállítási forrásokhoz kapcsolódó 2025. évi terveket jelentős kockázatok övezik.

A **helyi önkormányzatok támogatásának** tervezett előirányzata 1.267 milliárd forint. A tervezett összeg a támogatás 11,8 százalékos növekedését jelenti a 2024-es törvényi előirányzathoz képest. Ezen az összegben felül az önkormányzatok a központi tartalékokból további támogatásokat kapnak, például a céltartalék előirányzatból a 2025. évi bérintézkedések fedezetére. Az idei évben 1.270 milliárd forint körüli támogatásiutalással számolunk, így lényegében megegyezik a jövőre betervezett költségvetési támogatás összege a bázisévi kifizetések összegével.

A **központi tartalékok** kiadási főösszege a 2025. évi költségvetési törvényjavaslatban 1.180 milliárd forint, ezen belül a *Rendkívüli kormányzati intézkedések* tartalék összege 100 milliárd forintra csökkent az idei 220 milliárd forintról, a *Beruházási Alapban* képzett tartalék 150 milliárd forintra változott a 2024. évi 245 milliárd forintos előirányzatról. *Céltartalékra* 677 milliárd forint lett betervezve, a *járványügyi kiadásokra* már nem tartalmaz kiadási előirányzatot a 2025. évi költségvetési törvényjavaslat. A céltartalék-állomány biztosít fedezetet többek között a pedagógusok béremelésére, a minimálbér és a garantált bérminimum emeléséből adódó költségvetési kompenzációra, a közalapítványi egyetemek bérfejlesztésének támogatására, és egyéb bérintézkedésekre. A költségvetési intézmények és a közfeladatokat ellátó intézmények rezsikompenzációjára 253 milliárd forint tartalék-előirányzatot tartalmaz a törvényjavaslat.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** előirányzata 493 milliárd forint. Előrejelzésünk szerint 2024-ben az állami vagyonkezeléssel kapcsolatos kiadások meghaladhatják a 960 milliárd forintot. A 2024-hez viszonyított 2025. évi mintegy 470 milliárd forintos kiadáscsökkenés két tényezőre vezethető: egyrészt az idei évet több pénzügyi eszköz vásárlása terhelte, másrészt az állami tulajdonú vállalatoknál elrendelt beruházásvisszafogás is mérsékli a vagyonkezelés költségeit. Mivel a vagyonkezelési kiadások túlnyomó részben az állami vállalatok feletti tulajdonosi joggyakorláshoz kapcsolódnak, ezért az összkiadás alakulásában itt is meghatározóak a diszkrecionális kormányzati döntések, így előrejelzésünk megegyezik a törvényjavaslat előirányzatával.

Az **állami beruházások fejezet** várható közvetlen kiadása 179 milliárd forint, illetve ehhez a fejezethez rendelte a törvényjavaslat a *Beruházási Alap* 150 milliárd forintos tartalék előirányzatát is, így a fejezet kiadási főösszege 330 milliárd forint. Az állami beruházási fejezet kiadásaira a 2024. évi előirányzat 263 milliárd forint, míg a prognózisunk 494 milliárd forint kifizetéssel számol, és a kiadások 2025-ben is túlléphetik az előirányzatot.

7. táblázat

A központi alrendszer kiadásai - az előrejelzések összehasonlítása (milliárd forint)

	Törvényi előirányzat	MNB előrejelzés	Eltérés
ELSŐDLEGES KIADÁSI TÉTELEK	33 971	33 661	-310
Állami közlekedési és közüzemi szolgáltatások	2 474	2 190	-284
Közszolgálati médiaszolgáltatás támogatása	132	132	-1
Lakástámogatások	257	258	1
Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap	783	779	-4
Egyéb családtámogatások (Babaváró, Diákhitel, Munkáshitel)	274	291	17
Központi költségv. szervek és fejezetek nettó saját kiadásai	10 599	10 735	136
Uniós kiadások	3 023	2 850	-173
Helyi önkormányzatok támogatása	1 267	1 267	0
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	698	698	0
Központi tartalékok	1 180	1 180	0
Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások	493	493	0
Egyéb kiadások	889	889	0
Elkülönített alapok kiadásai	724	724	0
NFA - Passzív kiadások	197	197	0
NFA - Start munkaprogram	141	141	0
Egyéb kiadások	387	387	0
Társadalombiztosítási alapok kiadásai	11 177	11 175	-2
NYA - Nyugellátások	6 546	6 555	9
EA - Rokkantsági, rehabilitációs ellátások	404	418	13
EA - Pénzbeli ellátások	852	834	-19
EA - Gyógyító-megelőző ellátások	2 766	2 762	-4
EA - Gyógyszerkassza nettó kiadásai	406	408	2
Egyéb kiadások	203	199	-4
NETTÓ KAMATKIADÁSOK	3 549	3 497	-52
KIADÁSI TÉTELEK ÖSSZESEN	37 521	37 158	-362
EGYENLEG	-4 123	-4 293	-171

Megjegyzés: Részben konszolidált tételek.

Forrás: 2025. évi költségvetési törvényjavaslat, MNB

Az **elkülönített állami pénzalapok** 2025-ös kiadási előirányzata 757 milliárd forintot tesz ki, amely 14,3 százalékos éves emelkedést jelent. A kiadásnövekedés nagyrészt a Nemzeti Foglalkoztatási Alapnál realizálódik, ezen belül is elsősorban az álláskeresési ellátások (67 milliárd forinttal, több mint 50 százalékkal) és a **Start Munkaprogram** tervezett kiadásai emelkednek. A Start Munkaprogramra a törvényjavaslat 141 milliárd forint kiadással számol, ami megegyezik a prognózisunkkal. A 2024. évre vonatkozó várakozásunkhoz képest mintegy 14 milliárd forint kiadásnövekedést jelent a 2025-ös tervszám.

A **társadalombiztosítási alapok kiadásaira** vonatkozó prognózisunk lényegében megegyezik a költségvetési törvényjavaslatban előirányzott összeggel 2025-ben. A nyugellátások kiadásai előrejelzésünk alapján 9 milliárd forinttal magasabbak, míg az egészségbiztosítási kiadások 11 milliárd forinttal alacsonyabbak lehetnek a költségvetési törvényjavaslat előirányzataihoz viszonyítva.

A **Nyugdíjbiztosítási Alap** terhére összesen 6.555 milliárd forint kiadást irányoz elő a törvényjavaslat 2025-ben, melynek túlnyomó részét a **nyugellátások** teszik ki, összesen 6.546 milliárd forint értékben. A törvényjavaslatot megalapozó makrogazdasági előrejelzés nyugdíjkiadások szempontjából releváns legfőbb paraméterei lényegében összhangban állnak az

MNB 2024. szeptemberi Inflációs jelentésében szereplő prognózissal. Az inflációs várakozás alapján a javaslat 3,2 százalékos nyugdíjemeléssel számol, míg a 3,5 százalék alatti várható reálnövekedés következtében nyugdíjprémium kifizetése nem várható 2025-ben. A nyugellátások 2025. évi tervezett összege 337 milliárd forinttal (5,4 százalékkal) haladhatja meg a 2024-ben várható kiadást, és nagyságrendileg összhangban van a jövő évi kiadási várakozásunkkal. A Nyugdíjbiztosítási Alap **egyéb kiadásainak** előirányzata 9 milliárd forint, ami szintén megfelel az előrejelzésünknek.

A 2025. évi költségvetési törvényjavaslat alapján a **nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások** kiadásaihoz tartozó előirányzatok így összesen 7.075 milliárd forintot tesznek ki, ami nagyságrendileg megfelel a prognózisunknak (8. táblázat).

8. táblázat			
A nyugdíj- és nyugdíjszerű ellátások kiadásaira vonatkozó 2025. évi kiadási előirányzatok és prognózisunk összehasonlítása (milliárd forint)			
	Előirányzat	MNB előrejelzés	Eltérés
I. Nyugellátások	6 546	6 555	9
1. Öregségi nyugdíj	5 471	5 475	5
1.1. Korhatár feletti öregségi nyugdíja	4 980	4 983	3
1.2. Nők korhatár alatti nyugellátása	491	493	2
2. Hozzá tartozói nyugellátás	587	585	-2
2.1. Árvaelátás	53	51	-2
2.2. Özvegyi nyugellátás	535	534	0
3. Egyszeri segély	1	1	0
4. Nyugdíjprémium céltartalék	0	0	0
5. Tizenharmadik havi nyugdíj	487	494	7
II. Korhatár alatti ellátások	125	123	-3
III. Rokkantsági, rehabilitációs ellátások	404	418	13
Nyugdíj- és nyugdíjszerű ellátások összesen	7 075	7 096	20
<i>Forrás: 2025. évi költségvetési törvényjavaslat, MNB</i>			

Az **Egészségbiztosítási Alap** terhére előirányzott kiadás közel 11 milliárd forinttal haladja meg a prognózisunkat. Az eltérés oka, hogy a pénzbeli ellátások, a gyógyító-megelőző ellátások, valamint a gyógyászati segédeszköz támogatás esetén alacsonyabb igénybevételt feltételeztünk az előrejelzésünkben, amit a gyógyszer-támogatási kiadás és a rokkantsági, rehabilitációs ellátások várhatóan magasabb teljesülése ellensúlyoz.

A **gyógyító-megelőző ellátások** kiadási előirányzata 2.766 milliárd forint, ami 4 milliárd forinttal magasabb az általunk prognosztizált értéknél. A javaslat ugyanakkor 213 milliárd forint kiadási többlettel számol a 2024-es előirányzathoz képest, ami az egészségügyi szakdolgozók és az egészségügyben dolgozók két lépcsőben megvalósuló bérfejlesztésének második lépcsőjéhez (2024. március 1-jétől), valamint az intézmények számára folyósított működési támogatás növekedéséhez köthető. Az alacsonyabb kiadások irányába mutató kockázatot jelent ugyanakkor, hogy megfelelő mozgástér esetén ezen kiadásokat az előirányzatok közötti átcsoportosításokból is fedezheti a költségvetés.

A **gyógyszertámogatás bruttó kiadásaira** 535 milliárd forintot irányoz elő a 2025. évi költségvetési törvényjavaslat, ami 35 milliárd forinttal magasabb az idei évi előirányzatnál. Prognózisunk szerint az előirányzattal közel megegyezően alakulhat a gyógyszer-támogatási kiadás.

A **pénzbeli ellátások** előirányzatainak összege 852 milliárd forint, ami közel 19 milliárd forinttal haladja meg az általunk prognosztizált értéket. A **táppénzre** fordított kiadások előirányzata 243 milliárd forint 2025-ben, ami 5 milliárd forinttal alacsonyabb a 2024. évi előirányzat szintjénél. A táppénzkiadás esetén 10 milliárd forinttal alacsonyabb igénybevétellel számolunk, így a prognózisunkban szereplő összeg elmarad a törvényjavaslattól. A **gyermekgondozási és örökbefogadói díj** előirányzata 420 milliárd forint 2025-ben, ami több mint 27 milliárd forinttal magasabb a 2024-re tervezett kiadási szintnél, amit nagyrészt a bruttó átlagkereset elmúlt években tapasztalt növekedése magyaráz. Prognózisunkban

a gyermekgondozási díj esetén 7 milliárd forinttal alacsonyabb kiadással számolunk. A **csecsemőgondozási díj** esetén 177 milliárd forint kiadással számol a törvényjavaslat, ami közel 5 milliárd forinttal meghaladja a 2024. évi előirányzatot.

A **rokkantsági és rehabilitációs ellátások** törvényjavaslat szerinti előirányzata 404 milliárd forint, ami 13 milliárd forinttal meghaladja a 2024. évi előirányzatot. Előrejelzésünk 13 milliárd forinttal magasabb kiadással számol 2025-ben, ami feltehetően az ellátottak létszáma vonatkozó eltérő feltételezések következménye.

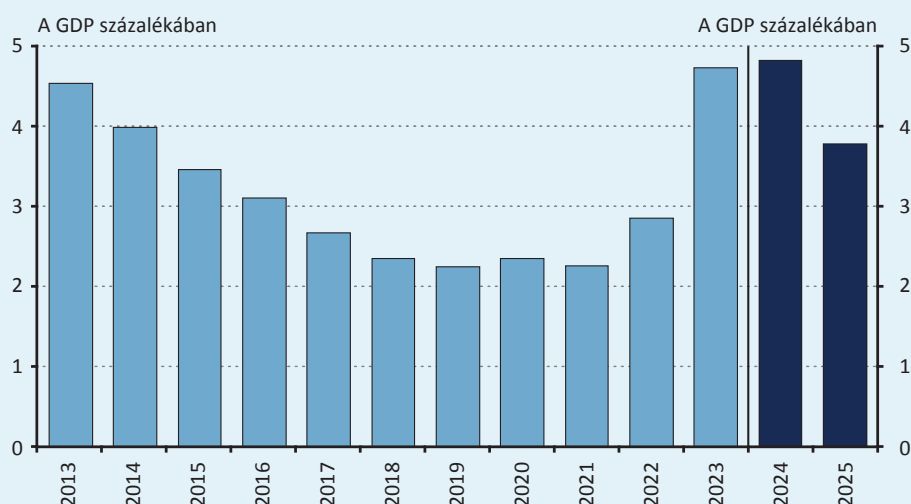
5.3. KAMATEGYENLEG

A **GDP-arányos bruttó eredményszámléletű kamatkiadás törvényi előirányzata lényegében megegyezik a várakozásunkkal.** A kamatkiadások GDP-arányos mértéke 3,8 százalék lehet 2025-ben a törvényi előirányzat, és az előrejelzésünk alapján is (7. ábra). A kamatkiadások így 2024-hez képest mintegy 1 százalékponttal csökkennek, amelyet elsősorban az inflációkövető állampapírok alacsonyabb kamatra történő átárzódása okoz.

A **nettó pénzforgalmi kamatkiadások** költségvetési előirányzata 52 milliárd forinttal magasabb prognózisunknál. Előrejelzésünk a bruttó kamatkiadások és a kamatbevételek esetében is magasabb az előirányzatnál. Az eltéréseket az eltérő makrogazdasági feltevések mellett a mögöttes kibocsátási szerkezetre vonatkozó prognózisok különbözősége okozhatja.

7. ábra

Az eredményszámléletű bruttó kamatkiadások alakulása (a GDP százalékában)

Forrás: Eurostat, MNB előrejelzés

6. A törvényjavaslat jogszabályi megfelelése

A költségvetési törvényjavaslat szerint és az MNB prognózisa alapján a GDP-arányos bruttó államadósság 2025-ben csökken, ezért a törvényjavaslat megfelel az Alaptörvényben foglalt adósságszabály előírásának. Az Alaptörvény alapján mindaddig, amíg az adósságráta meghaladja a GDP 50 százalékát, az államadósság-rátának csökkennie kell. Az előírás 2025-ben a törvényjavaslat várakozása alapján, valamint az előrejelzésünk szerint is teljesül. A törvényjavaslat alapján az államadósság-mutató az idei év végére várt 73,2 százalék után a jövő évben 72,6 százalékra, azaz 0,6 százalékponttal mérséklődik. Az MNB prognózisa szerint a GDP-arányos adósságráta 0,8 százalékponttal csökkenhet 2025-ben. Az előírásnak való megfelelés alól ugyanakkor mentesít a szomszédos országban fennálló fegyveres konfliktus, háborús helyzet miatt bevezetett veszélyhelyzet.

A 2025. évi költségvetési törvényjavaslatban szereplő adósságráta megfelel a Stabilitási törvény adósságszabályának. Az előírás szerint az államadósság-mutató év végi értékét oly módon kell meghatározni, hogy a GDP-arányos adósságráta éves csökkenése – az államadósság csökkentésére vonatkozó európai uniós szabályok érvényesítése mellett – legalább 0,1 százalékpontot érjen el. A csökkenés a törvényjavaslat és az MNB előrejelzése szerint is teljesül. Az európai uniós adósságszabály kimondja, hogy a tagállamok adósságrátája nem haladhatja meg a GDP 60 százalékát, vagy amennyiben mégis meghaladja, úgy annak kielégítő mértékű csökkentésére van szükség. Az adósságráta megfelelő ütemű mérséklődését korábban az egyhuszados szabály definiálta, azonban az új szabályrendszer az adósság-alapú túlzottdeficit-eljárást a kontrollszámlán vezetett eltéréshez köti. A kontrollszámla a nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervben szereplő nettó kiadási pálya, illetve a tagállami nettó kiadások tényleges alakulása közötti eltérést regisztrálja. A benyújtott hazai középtávú tervben foglalt kiadási pálya, és abból következő adósságcsökkenés megfelelhet az új uniós szabályoknak és az új adósságbiztosítéknak, ami hazánk számára évi 0,5 százalékpontos csökkenést ír elő.

A 2025-re kijelölt költségvetési hiánycél nem felel meg a Stabilitási törvény jelenleg hatályos, hiányra vonatkozó kritériumának, amit azonban egy másik törvényjavaslat módosíthat. A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 3/A. § (2) b) pontja előírja, hogy a kormányzati szektor egyenlegét úgy kell meghatározni, hogy annak hiánya nem haladhatja meg a GDP 3 százalékát. A költségvetési törvényjavaslat alapján 2025-ben a GDP-arányos deficit 3,7 százalék lesz, ami nem teljesíti a hatályos Stabilitási törvényben foglalt hiánycélt, ezen előírást azonban a Magyarország 2025. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló törvényjavaslat várhatóan a költségvetési törvény hatályba lépése előtt módosítja.

A középtávú költségvetési célra vonatkozó hazai szabálynak való megfelelés nem vizsgálható. A jelenleg hatályos, Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 3/A. § (2) a) pontja előírja, hogy a kormányzati szektor egyenlegét úgy kell meghatározni, hogy összhangban legyen a középtávú költségvetési cél elérésével. A középtávú költségvetési célt tartalmazó konvergencia program elkészítését előíró európai uniós rendelet hatályát veszítette, így a szabálynak való megfelelés nem vizsgálható. A vonatkozó költségvetési szabályt a Magyarország 2025. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló törvényjavaslat várhatóan a költségvetési törvény hatályba lépése előtt módosítja, illetve ezzel párhuzamosan a középtávú költségvetési cél definíciója is törlésre kerül a törvényből.

A 2025. évi költségvetési törvényjavaslatban szereplő 3,7 százalékos deficit önmagában nem teljesíti a maastrichti 3 százalékos hiányra vonatkozó kritériumot. A szabály előírja, hogy a tagállamok eredményszámla-értékű költségvetési hiánya nem haladhatja meg a GDP 3 százalékát. Noha a költségvetési törvényjavaslatban szerepeltetett 3,7 százalékos GDP-arányos hiánycél önmagában nem felel meg az előírásnak, a deficit jövő évi mérséklődése megfelelhet az Európai Tanács jövőbeni ajánlásainak, illetve teljesítheti a túlzottdeficit-eljárás során alkalmazandó minimum 0,5 százalékpontos hiánycsökkentési elvárást.

Az államadósság-ráta jövő évi mérséklődése várakozásunk szerint megfelelhet az uniós adósságcsökkentési elvárásoknak.

Az EU adósságszabálya kimondja, hogy a tagállamok bruttó, konszolidált, névértéken számított államadósság-rátája nem haladhatja meg a GDP 60 százalékát, vagy amennyiben mégis meghaladja, úgy az adósságráta kielégítő mértékű csökkentésére van szükség. A hazai GDP-arányos államadósság a törvényjavaslat alapján 0,6, előrejelzésünk szerint pedig 0,8 százalékponttal mérséklődhet 2025-ben, ami a 0,5 százalékpontos adósságbiztosítékot teljesíti, míg a nettó kiadási pályának való megfelelés később lesz vizsgálható.

Károly Róbert

(1308 – 1342)

I. Károly magyar király egyike volt hazánk legjelentősebb uralkodóinak. Nevéhez köthető az Árpád-kor végére kialakuló anarchia felszámolása, a királyi hatalom tiszteletének és valós befolyásának helyreállítása, valamint az ország gazdasági talpra állítása. Nevezhetnénk akár újabb honalapítónak is, hiszen a feudális széttagoltság állapotában levő országból egységes gazdasági nagyhatalommá tette Magyarországot. Francia gyökerekkel rendelkező magyar királyként, a Capeting-ház leszármazottjaként, a nagy európai befolyással bíró Anjou család sarjaként külső támogatással, de komoly harcok árán foglalhatta el a magyar trónt.

Károly új alapokra helyezte a királyi hatalmat és mélyreható reformokat vezetett be. A régi, lázadó főnemesség helyére hozzá hűséges embereket állított és közöttük osztotta fel az elkobzott birtokokat, akik csupán szolgálati birtokként, tisztségük viselése idejére kapták meg azokat. A király erejét növelte egy új hadseregforma kialakítása is, amelyben megjelent a királyi bandérium, a megyei bandérium és a kun könnyűlovasság is.

Alapvetően békés külpolitikát folytatott, dinasztikus kapcsolatokat épített ki a szomszédos államokkal, amelynek eredményeként fia, Lajos örökölte a lengyel trónt. A jelen szomszédsági politikánk alapját adó 1335-ös visegrádi királytalálkozón, amely a lengyel és a cseh király részvételével zajlott, egyebek mellett megállapodtak egy új kereskedelmi útvonalról.

A pénzügyek terén is megerősítette a királyi hatalmat és feltöltötte a kincstárat. Mivel Magyarország ekkoriban Európa első számú arany és ezüst lelőhelye volt, elsőként a nemesfém bányászatot és kereskedelmet vette szoros királyi felügyelet alá. Károly a nemesérc bányászatából származó bányabér egy jelentős hányadát megosztotta a földesurakkal, hogy elősegítse az új bányák feltárását. Megtiltotta, hogy a nemesércet külföldre szállítsák; az aranyat és ezüstöt az uralkodó által megszabott áron be kellett szolgáltatni a frissen létrehozott pénzverő kamaráknak.

A sokféle forgalomban lévő pénz helyett megkezdték az állandó értékű ezüstdénár, majd firenzei mintára az aranyforint verését, amelynek váltópénze az ezüst garas lett. A korábbi uralkodók által kedvelt pénzrontást, – amely a pénzérmék időnkénti alacsonyabb nemesfémtartalmú pénzekre történő beváltását jelentette – beszüntette.

A királyi bevételeket új adó bevezetésével is növelte. Minden olyan telek után kapudót szedtek, amelynek a kapuján egy megrakott szénásszekér be tudott menni. Bevezették a harmincadot is, amely a nyugatra és északra, valamint a huszadot, mely a délre kivitt vagy behozott árukat vámolta meg. E szilárd gazdasági alapokra támaszkodva uralkodásának második felében jelentős – a török dúlás miatt csak nyomaiban fennmaradt – gótikus építkezések folytak, mint például a visegrádi királyi palota, vagy a diósgyőri vár.

E kimagaslóan gazdag életutat végigjáró királyunk közel negyven éves uralma végén egy erős és gazdag államot hagyva fiára távozott az élők sorából. A magyar Anjou-ház politikai törekvései a királyi hatalom régi fényét újra visszaállító Nagy Lajos, Zsigmond és Mátyás személyében testesültek meg, de e törekvések útját, irányát I. Károly királyunk jelölte ki.

KÖLTSÉGVETÉSI JELENTÉS
A 2025. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI TÖRVÉNYJAVASLAT ELEMZÉSE
2024. december

Nyomda: Prospektus Kft.
8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

©MAGYAR NEMZETI BANK

1013 BUDAPEST, KRISZTINA KÖRÚT 55.